

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opvscvla Spiritvalia - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae
Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De
Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss.
Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. II. De his, quae quotidie occurrunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

tu es, Deus meus: aliam non quæro, nec admitto. Illabere cordi meo, & omnibus potentiis meis, Deus vita mea, & amor meus, ut intimè tibi unitus tua semper tuitione protegat ab impetu inimicorum meorum.

Domine Jesu, qui pro me ludibrio haberi, pati, & mori voluisti; et si possem divitiis abundare, nolo, quia tu pauper fuisti: si possem ab omnibus honorari, nolo, quia tu sperni voluisti: Quicquid mundus avidè amplectitur, detestor & abominor propter te, qui Crucis ignominiam pro me amplexus es. Moriar hodie mihi ipsi, ut in te vivam Deus meus; sit vita mea cum Christo abscondita in te: sintque omnes affectus mei cum Christo in te sepulti.

Do tibi Domine, & offero cor meum, ut illud impleas amore tuo, & sapientia tua, ut secundum te vivam & in te, & tu solus regnes in me.

Omnia jura libertatis meæ in manibus tuis fideliter resigno, ut ea utaris secundum beneplacitum tuum in tempore, & in æternitate. Sive me velis abundare, sive penuriam pati; sive vivere, sive mori; fiat voluntas tua.

Amo te Deus meus, quantum possum: quantum gratiâ tuâ mihi largiris, & gaudeo quòd infinitè amabilis es.

CAPUT II.

DE HIS QUÆ QUOTIDIE OCCURRUNT.

§. I. De singularum actionum perfectione.

IN hoc sita est potissima ratio profectus tui, si ea quæ quotidie occurrunt, justè & sanctè peragas. Vita enim spiritualis nihil aliud est, quam series quædam, & catena bonarum exercitationum à mane usque ad vespèram, & à vespèra usque ad mane. Facit ad hanc rem Scriptura dicens: *Mandatum hoc quod ego precipio tibi hodie non supra te est, neque procul positum, nec in cælo situm, ut possis dicere. Quis nostrum valet ad cælum ascendere, ut deferat illud*

ad nos, & audiamus, atque opere compleamus? Sed juxta te est sermo valde in ore tuo, & corde tuo, ut facias illum. Non ergo consistit perfectio in multiplicatione operum sublimium, & extraneorum, sed in his quæ quotidie agis, optimè & secundum virtutem exercendis. Iustè quod justum est persequeris.

Ad hoc autem ut opera tua plena & perfecta coram Deo inveniantur, juvabunt hæc documenta.

Primò distribuendum est tempus, & singulæ actiones ita ordinandæ sunt, ut quantum fieri potest, omnia suis horis peragantur. Cave ne multitudine, aut nimia frequentia exercitiorum te obruas, sed exempla Sanctorum imitare, quorum semita, ut lux splendens paulatim crescebat usque ad perfectam diem. Sint apta statui, ætati, & profectui tuo, & quæ semel elegisti, ne facilè mutes. Deducet inconstantia, & nocet crebra mutatio.

II. Omnia propter Deum recta & simplici intentione agenda sunt, omni alio fine excluso, ne fiant hostes tui in capite, & à prava intentione totum opus polluat. Difficile est omnem gloriæ cupiditatem, omnes humanos respectus, omnem sui quæstionem excludere, & Deo tantum judice contentum esse; ideo ante quodlibet opus subsiste paulisper, nec ab uno ad aliud transi sine prævia aliqua consideratione, qua ipsum opus ad Deum referas, & ad solam gloriam ejus.

III. Cave ne in progressu operis impuritas aliqua subrepat, ne tristitia, vel impatientia ob laborem, ne delectatio vel propria satisfactio permisceatur, & voluptatis gratia expleas, quod propter Deum incæpisti. Quapropter miscendæ frequenter aspirationes, sive orationes jaculatoriæ, quibus anima eleveetur ad Deum.

IV. Permagni interest omnia facere coram Deo præfente, & vidente, ejusque auxilium jugiter implorare. Nihil enim à te ipso potes, & ab eo pendes, velut radius à sole, & malleus ab artifice. Ipse est qui operatur omnia in omnibus, ipse vires agenti subministrat.

v. Monet sapiens, ut in omnibus operibus tuis præcellens sis. Id assequeris si omnia feceris cum debita omnium virium mentis & corporis applicatione, serio conatu, & omni meliori modo, quo fieri possunt: si nihil obiter, nihil perfunctoriè aggrediaris, nec ullam quantumvis minimam actionem negligas, nihil enim minimum est quo ingentem Deo gloriam reddere, & magnas tibi divitias comparare potes: si denique attentus sis non solum ad opus, sed ad omnes ejus circumstantias, quia bonum est ex integra causa; malum ex quocumque defectu.

vi. Cum pretium actionum externarum potissimum pendeat ex actibus internis intellectus & voluntatis, in omni prorsus actione præcipua eorum ratio habenda est. Ex parte intellectus prærequiritur circumspectio, & præconsideratio, qua prævideas, in quo perfectio cujusque actionis consistat, quis sit ejus finis, quis modus, qui defectus in ea committi soleant, quomodo præcaveri possint. Ex parte voluntatis exigitur vehemens desiderium propositum opus perficiendi, promptitudo in operando, magnanimitas in removendis difficultatibus, constans deliberatio evitandi omnem defectum, & ad executionem seria omnium facultatum applicatio.

vii. Circa exteriora ita occupari par est, ne devotionis internæ spiritus extinguatur. Imò cum operibus externis semper conjungere oportet actus internos diversarum virtutum, atque sic efficere, ut materialiter, & formaliter bona sint, & conformia operibus electorum Dei, quorum omnis pulcritudo ab intus.

viii. Cum aliquid agendum est, illi duntaxat operi corpore & mente incumbere, quod præ manibus habes, omni vel minima de cæteris cogitatione vel cura posthabita, nam omnia tempus habent, & sufficit diei malitia sua. Astus diaboli est injicere de futuro opere sollicitudinem ut sic præsens male fiat. Accedit quod naturaliter actio futura trahit attentionem, & majorem facit in men-

te impressionem, nisi solerter tibi ipsi attendas. Age quod agis tranquillè, nec te præcipites in opere, ut ad aliud festines. Operare modestè, cum hilaritate, sine strepitu, & perturbatione, ac si nihil aliud restaret agendum.

IX. Semper ante oculos versari debet ultimus dies, atque ita unumquodque opus perficiendum, ac si illud postremum foret. Considera an sic ageres, si statim mori deberes. Tibi semper æternitas in mente sit, cui laboras, ad quam pergis. Operibus tuis vel januam tibi aperis felicissimæ æternitatis, vel quibusdam quasi feris & vetustibus claudis.

X. Cave ne in fine operis boni venenum ei dæmon infergat, qui observat calcaneum tuum. Gratias Deo age, a quo omne bonum procedit, ipsique non tibi gloriam adscribe, ne dicas cum impiis: *Manus nostra excelsa, & non Dominus, fecit hæc omnia*. Agnosce te servum inutilem esse, & cum intimo humilitatis sensu veniam de commissis defectibus deprecare.

XI. Opere peracto ne de aliorum judicio sollicitus sis, nec turberis si res minus prosperè successit. Deus enim non tam spectat quid factum sit, quàm quomodo, & qua intentione. Gaude potius de confusione tui, si qua fuit, & culpam detestare cum proposito emendationis.

XII. Te ipsum denique, & omnia opera tua offeras Deo in unione illius oblationis qua Christus Dominus seipsum obtulit Patri, dum nobiscum in terris viveret. Tuas orationes ejus orationibus, tua jejunia ejus jejniis, tuas afflictiones ejus passioni, atque omnes prorsus operationes tuas operibus ejus adjunges, considerans jam hæc omnia ab ipso Christo unà cum suis operibus Deo Patri oblata fuisse: & ideo cum ejus oblatione tuam etiam concludes, ex utraque unam faciens, quia ipse est via per quam itur ad Patrem.

§. II. De Lectione spirituali.

1. **S**icut vita corporalis absque cibo materiali & corruptibili produci nequit & conservari, ita proxima morti est anima, quæ cibo suo, lectione scilicet spirituali, destituta est. Non in solo pane vivit homo, ut Christus docet, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei. Et Apostolus, Omnis scriptura, inquit, divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia, ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum instructus. Sunt enim libri spirituales mystica illa mensa, quam divina sapientia proposuit in domo quam sibi ædificavit, abundans pane & vino; doctrina scilicet, & affectibus, quibus anima nutritur, crescit, & roboratur.

II. Delectus librorum habendus est in tanta eorum multitudine: nec enim sufficit pios, & bonos legere, sed debent præterea tuo instituto, genio, spiritui, & capacitati esse conformes; ita ut omnia quæ leguntur, ad propriam vivendi normam dirigantur.

III. Certa hora diei huic lectioni assignanda, quam preterire nefas sit. Differri quidem aliquando poterit, si quidpiam necessarium hora lectioni destinata omnino peragendum supervenerit, nunquam tamen omitti debet. Seligenda autem erit hora aliqua matutina, quæ utilior, & commodior erit, & aliis occupationibus minus obnoxia.

IV. Ante lectionem brevi oratione præpara animam tuam, ut Deus & Dominus noster adaperiat aures cordis tui, quatenus possis discere quæ recta sunt, & ea opere complere. Tum eam aggredere pura intentione Deum clariùs cognoscendi, ardentius amandi, studiøsius illi serviendi in omni sanctitate & justitia. Anhela ad illam magno sensu pietatis & fervoris, tanquam ad epistolam divinæ voluntatis interpretem, tibi exuli è patria cœlesti missam, parato animo ad ejus jussa & consilia exequenda.

V. Eo spiritu legendi sunt libri sancti, quo sunt conf-

cripti; spiritu nimirum charitatis, pietatis, & utilitatis; non ut doctior, sed ut melior evadas. Ad hunc finem eos sancti viri divinitus inspirati composuerunt, ut sint tibi quasi speculum, in quod respiciens anima seipsam agnoscat & emendet.

V I. Non multos libros perfunctoriè, sed paucos legito accuratè, cum debita mora, tractim, & quietè ut divinæ illustrationi & inspirationi locus relinquatur.

V I I. Fortuita lectio in tristitia, tentatione, dubietate, sæpe opportuna fuit. Sic sanctus Augustinus aperiendo librum in aptum sibi locum incidit: *Non in comessationibus, & ebrietatibus, non in cubilibus & impudiciis, &c.* Verùm extra similem occasionem vitanda est, quia dissipat, & non ædificat. Inchoandus autem ab initio est liber, nec diimittendus, donec ex integro per ordinem absolvatur.

V I I I. Inter legendum divinis inspirationibus aditus pateat, ut solidarum virtutum desideria concipias. Idcirco sæpe hauriendus de lectionis serie affectus, & formanda ex lectione oratio, crebræque ad Deum & Sanctos inferendæ aspirationes, quæ lectionem interrompant, & non tam impediant interrompendo, quin puriorem continuo animum ad intelligentiam lectionis restituant.

X I. Semper aliquid de lectione notatu dignum excerpe, & libello ad hoc parato excipe, quod memoriæ fideliter mandetur, crebrius ruminetur, ignem devotionis interdiu foveat, & detineat animam ne aliena cogitet. Ipsam verò lectionem brevi gratiarum actione concludes, Dei-que auxilium implora ad id rectè obeundum, quod propositum, & constitutum est.

§. I I I. De Studio literarum.

INter adiaphoras Religiosorum occupationes vix aliqua laudabilior reperitur, quàm studia literarum. *Dum enim secularibus literis instruimur, ait Gregorius Magnus, in spiritualibus adjuvamus.* Et Oseas Prophetia, *Conticuit populus meus, eo quod non habuerit scientiam: & Quia tu*

scientiam repulisti, repellam te ne sacerdotio fungaris mihi.

I. Ut autem studiis tam humanarum, quam divinarum scientiarum optimè utaris, scito in primis id tibi cavendum esse, ne ingenio & doctrina abutaris ad superbiam, arrogantiam, contemptum aliorum, vanitatem, curiositatem, & neglectum pietatis ac disciplinæ. Perversum est studium, quod officit orationi, ad quam omnis scientia dirigi debet. Religio non schola literarum est, sed præcipuè, ac ferè unius virtutis. Sancti Viri, qui doctrina maximè claruerunt, ita studio incumbabant, ut tamen scirent plus sibi esse ab oratione luminis & sapientiæ expectandum. Memor itaque finis & scopi studiorum tuorum, omnino tibi persuade spiritum cum literis, & virtutem cum scientia non solum conjungendam, sed longe esse præferendam: ideoque res spirituales exactè primo loco quærendas, tempusque optimum illis tribuendum: nam scientia, quæ pro virtute despicitur, per virtutem postmodum melius comparatur.

II. Purè propter Deum studere debes, ut ipsum magis amare discas, & proximo prodesse possis; præcisa omni sinistra intentione propriæ æstimationis, delectationis, curiositatis, naturalis propensionis, aut commodi alicujus temporalis.

III. An pura intentione feraris ad studia, his indiciis dignosces. Si non intempestivè, non nimis fervidè, sed devotè, & cum magna mentis tranquillitate ea aggrediaris: Si nullam propter ipsa orationem omittas, nullam tui instituti regulam negligas: si inter studendum sæpe ad lumen æternum confugas; Deum, Angelos & Sanctos invoces & consulas, atque ad Deum à creaturis ascendas: si post studia oratio & colloquia de Deo sapiant: si humiliter de te loquaris totum Deo tribuens, nec te de ingenio, facilitate, & plausu jactes.

IV. Media efficacissima proficiendi in scientiis hæc sunt. Indefessum studium majoris puritatis & tranquillitatis conscientiæ, & solidioris perfectionis. Assiduum exerci-

tium mentalis & vocalis orationis. Usus mortificationis in tédio vincendo, quod in studiis occurrere solet: in superanda repugnantia se humiliandi: in coercenda nimia curiositate, & aviditate sciendi: in frænando appetitu laudis, & ostentandæ eruditionis. Seria denique applicatio, & accurata observatio ordinis & distributionis temporis, atque modi studendi.

v. Cum magna diffidentia tui, & confidentia in Deo, cujus amore studes, gratiam proficiendi in literis secundum ejus beneplacitum, obnixè pete per merita Christi & Sanctorum, internis suspiriis & aspirationibus, aut brevi aliqua oratione vocali.

vi. Cave duo extrema, nimiam scilicet propensionem ad studia, & inordinatum excellendi desiderium cum dispendio devotionis, humilitatis, & valetudinis: & nimiam è contra atque indiscretam propensionem ad pietatem cum studiorum detrimento. Suum utrique exercitationi tempustribuendum est, exemplo Sanctorum, qui utrumque studium eximio cum profectu semper continuarunt.

§. IV. De corporali Refectione.

I. **S**emel in die cum jejunamus, bis cæteris diebus corporalem sumimus refectionem. Sic autem sumi debet, ut dum reficitur corpus, mens quoque reficiatur. Et primò quidem cum signum refectionis datur, eam esse vocem existima Domini Jesu vocantis te & invitantis ad prandium: cui respondebis, *Ecce venio, Domine, gratias tibi agens quia me dignatus es ad tuas epulas invitare. Tu me cibis tuis benigne pascis, qui nec buccellam quidem panis mereor. O immensam vim benignitatis tua, qua vilissimum servum, pœnis dumtaxat dignum, tot bonis cumulare non cessas! ô quanti pauperes fame pereunt, cum mihi indignissimo nihil desit! Da mihi Domine operari non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam.*

II. Ducat te ad mensam necessitas, non concupiscentia, ne similis sis jumentis insipientibus. Excita compunctionem,

tionem, considerando fel & acetum Christi, & Sanctorum mortificationem: Excita timorem, quia in medio laqueorum es, laqueos manducas, & bibis: Excita gratitudinem, & amorem erga Deum ob cibum tibi praestitum in tempore opportuno.

III. Aspira ad Deum & dic: *O si tam devotè, temperanter, modestè vires corporis reficere possem, ô bone Iesu, sicut tu olim in terris! Desidero id ardentè & purè, ad majus tuum obsequium & beneplacitum, meumque & proximorum emolumentum impensius procurandum. Tu qui nosti fragilitatem meam in reprimenda gula concupiscentia, adjuva me, & perface desiderium meum. Da mihi veram temperantiae virtutem, tu qui felle, & aceto potatus fuisti, & quia corpus quod corrumpitur, corruptibili cibo sustentari precipis, da sic ei necessaria dare, ut nec improbè insole scat ex vitiosa superfluitate, nec deficiat in servitio tuo ex indifcreta parcitate. Inspira congruum moderamen, ne, cum terra de terrenis sustentatur, Dominus terræ à terra sua provocetur ad iram. Da corporis vires ita reparare, ut tam mentis, quàm corporis castitas nullum patiatur detrimentum.*

IV. Inter edendum leges modestiæ & temperantiæ ferva. Quantum cibi sumendum sit, animo libero ante mensam præfinias, & si te gula tentaverit, ex statuta mensura aliquid subducito. Omnia fercula, ac si tibi de cælo missa sint, accipe sine murmuratione. Omnes buccellas sanguine lateris Christi intinge, & si quid contingat infuave, felle Christi condi. Cum bibis, suspira ad Deum, sicut cervus ad fontes aquarum,

V. Dum corpus edendo reficis, animo quoque suum præbe alimentum, vel piis colloquiis, vel lectione spirituali, cui diligenter attendes, selectiora observans, & congruos ex ea affectus eliciens,

VI. Tuæ refectioni semper aliquem actum mortificationis intermisce, cujusmodi sunt, aliquid semper ex appositis in quæ immoderatiùs fertur appetitus, quantumvis modicum, sensualitati subtrahere, & Christo relinque-

re : strictè sensus custodire, oculos ab evagatione, linguam à jocis & verbis otiosis, vultum à risu, totum corpus ab omni motu inordinato. Semper à mensa cum aliqua fame recede, ita ut post refectionem legere vel orare possis sine gravi incommodo & difficultate.

V I I. Initio mensæ consuetam benedictionem, & in fine gratiarum actionem graviter & devotè persolve. Et quia raro debita mensura servatur, nec ullus est adeo accuratus, qui non rapiatur aliquantulum extra metas necessitatis; de hoc aliisque defectibus discussa breviter conscientia, veniam pete, & propone deinceps solidam emendationem.

§. V. *De externa Conversatione.*

QUoniam vix fieri potest, quin sæpe per diem cum hominibus converſeris, satagendum est ut talis sit conversatio tua, quæ omnibus proſit, nemini obſit: ſicut ſcriptum eſt: *In omni converſatione veſtra ſancti ſitis.*

Prima autem ejus conditio eſt modestia, quæ decorum ſervat in motibus, geſtibus, & exteriori compositione. Ad hanc magnopere conducit timor quidam, & laudabilis pudor, qui te in officio contineat, & ſemper revocet ab omni impudentia, procacitate, effuſione, & libertate. Ejus actus ſunt veſtes mundaſ habere, quietas manus, faciem hilarem, frontem ſerenam, demiſſos oculos, gravem inceſſum, ſermonem placidum, riſum diſcretum, mores ingenuos, totumque corpus ita compositum, ut nihil appareat in te, quod poſſit offendere intuentes. At qui hoc mirabile eſt, videri & prodeſſe, ſoloque aſpectu allicere videntes ad pietatem. Porro vera modestia ex interna morum gravitate procedit.

Secunda conditio eſt ſuavitas, ſive benignitas. Nihil enim tam facile illabatur humanis ſenſibus, animosque conciliat, quàm comitas, affabilitasque ſermonis, honor verborum, & morum facilitas. Quidquid honoris, & reverentiæ ſibi invicem exhibent ſeculares in externa vitæ

consuetudine, id tibi etiam usurpandum, sed longè dispari ratione. Nam apud illos nihil aliud hæc sunt, quam verborum lenocinia, & formulæ quædam urbanitatis, & politici obsequii: apud te actus erunt virtutis, & charitatis. Quàm sancta & innocenti observantia sancti Patres, Antonius Magnus & Paulus primus Eremita adinvicem contendebant in partitione panis, cum alter alterum honore prævenire, & neuter cedere vellet! Hoc fomentum fraternæ charitatis est, & conscientiæ bonæ ac animi illustris evidentissimum testimonium, deferre aliis honorem & mutuis officiis decertare. Superiores itaque tanquam Christum alloquere, æquales sicut fratres carissimos, inferiores ut filios. Sit conversatio tua suavis, hilaris, serena, pura, tranquilla, serena, quæ nec aulicissimum redoleat, nec rusticitatem. Sit gravis sine severitate, læta sine dissolutione, humilis sine abiectione, plena candoris & gratiarum, expers insolentiæ & levitatis. Hac autem lege prohiberis evitare nugas, jocos, assentationes, & quicquid religiosæ gravitati detrimentum afferre potest.

Tertia est prudentia, quæ lucebit in conversatione tua, si apta & proportionata fuerit iis cum quibus versaris: aliter enim cum potentibus, aliter cum humilibus agendum est: aliter cum viris, aliter cum mulieribus: aliter cum doctis, aliter cum ignavis. Si conveniet ætati, statui, conditioni & capacitati tuæ: nam quædam juvenem decent quæ seni dedecori forent: quædam secularibus licent, quæ Religiosis infamiæ notam inurerent. Nosce etiam, & conserva tempus. Sit sermo suavis, brevis, & pondere plenus. Disceptatio, si necessaria fuerit, sine ira sit, monitio sine asperitate, hortatio sine offensione. Denique imitare Apostolum, qui omnia omnibus factus est, ut omnes salvos faceret.

Quarta demum est utilitas. *Vena vitæ os justî*, ait Sapiens. Et vir quidam eximius dicebat, Tales esse oportere Religiosos, ut ab illis abirent homines percutientes peccata sua, & dicentes, *Verè filii Dei sunt isti*. Veteres sane

Philosophi profitebantur suo se consortio homines facere meliores. Ita & tu, si verè Religiosus es, optimi servi Dei partibus fungere. Trahe ad Dominum quoscumque potes, sit omnis narratio tua in præceptis Altissimi, nec permittas quempiam à te discedere sine aliquo spirituali emolumento. Patiens esto ad omnes: & si quis te spernat, si quis contradicat, si quis verba proferat acerba, inepta, puerilia, si acerbis moribus sit præditus, & ingenio refractario, cave ne eum contristes, sed te suaviter omnibus accommoda, ut omnes lucreris. Omnium dicta & facta in meliorem partem interpretare quantum licet, aliorum infirmitati condescende. Animum non prorsus effundas, sed collige interdum, & piis affectibus ad Deum eleva, quem semper præsentem mentis oculo intueri debes.

§. VI. *Praxis divina præsentia.*

INstrumentum efficacissimum ad assequendam omnem perfectionem, & quasi fundamentum vitæ spiritualis, est Deum jugiter præsentem mentis oculis contemplari. Nullum exercitium hoc præstantius, nullum utilius. Purgat, & retrahit à peccatis, contemptum parit rerum humanarum, sensus corrigit, mentem sanctificat; & est quædam in terris representatio cœlestis beatitudinis, in qua Beati perpetua Dei visione perfruuntur. Sicut nullum est momentum, quo non utaris, vel fruaris Dei bonitate & misericordia, ita nullum oportet esse, quo eum præsentem non habeas: nec tam sæpe respirare debes, quàm Dei meminisse.

1. Triplex autem est modus, quo Deum potes præsentem concipere in omni loco: quorum primus dicitur imaginarius, alter intellectualis, tertius affectivus. Primus imperfectus est, fitque vi imaginationis, cujus maxima fingendi potestas est. Hoc modo contemplari potes, & præsentem semper habere Christum Dominum in assumpta humanitate, sive jacentem in præsepio, sive spinis coronatum, sive crucifixum, vel resurgentem, aut ascen-

dentem in cœlum, qui ante te ambulet, te videat & consideret, omnes actus, sermones, & cogitationes observet. Cavenda sunt tamen pericula quæ in hoc præsentis modo occurrere possunt, ne videlicet corpus lædas, dum vim nimiam adhibes in his imaginibus efformandis, & contrariis distractionibus repellendis, aut periculum incurras illusionum, dæmone efficiente, ut te credas realiter videre quod imaginaris. Adde quod huic modo non tantum insistere debes, ne fias inhabilis ad alios meliores & magis spirituales.

II. Secundus modus perfectior fit per intellectum concipiendo Deum ubique præsentem per essentiam, præsentiam, & potentiam. Cœlum enim & terram implet sua immensitate, & verè ubique est sanctissima Trinitas, adeo ut si lumen gloriæ adesset, hic beatus esses: omnia nuda, & aperta sunt oculis ejus, tuumque cor, & renes scrutatur: omnia movet, sustentat, & regit in pondere, numero, & mensura, modo, specie & ordine, substantia, virtute, & operatione; origine decursu, & termino: & omnia in omnibus operatur. Et quomodo non timebis, & amabis eum, cum omnia opera sint velut sol in conspectu ejus? Quæcumque facis, ille melius videt, quàm tu qui facis.

III. Tertius modus perfectissimus est per actus ferventissimos amoris, per intimam cum ipso unionem, ratione cujus intra teipsum Deum respicis existentem cum omnibus suis attributis, perfectionibus, gloria, majestate, omnipotentia, idque magis intimè quàm sit anima tua in corpore tuo. *An nescitis*, inquit Apostolus, *quoniam membra vestra templum sunt Spiritus sancti, qui in vobis est?* Adorna igitur animam tuam, & fac eam idoneam Dei omnipotentis habitationem: ibi decenter, & familiariter cum eo age. Quid vagaris extra te ipsum ad bona apparentia creaturarum, cum in te sit fons indeficiens omnium bonorum? Quid dies expendis quærendo Deum tanquam absentem, cum ipsum præsentem habeas? Quære eum intra teipsum, tatiùs enim est, quàm

eum quærere in creaturis, quarum externa species sæpe te allicere, & impedire potest, ne ad Creatorem, qui est intra illas, ingrediaris.

IV. Si nondum mentem purgasti ab affectu rerum caducarum: aut si ratione officii variis occupationibus distraheris, facilius erit tibi Deum præsentem venerari in omnibus rebus, in conversando, ambulando, aspiciendo, audiendo, gustando, cogitando, & in omni actione tua; in singulis hominibus, in superioribus, inferioribus, æqualibus; in herbis, floribus, arboribus; in bestiis terræ, & volucris cœli; in fontibus & fluminibus, in montibus & collibus, in aëre & igne; in sole, luna & stellis: nam revera in omnibus est Deus, dans unicuique esse, vivere & moveri. Quidam omnia, quæ audiebat & videbat, ad Christi passionem referebat. Si clamor occurreret, aut tumultus, vel ictus malleorum: si scalas aspiceret, aut ligna, aut lanceas, aut clavos, aut aliud quidpiam; ex omnibus occasionem captabat Christi passionem grato animo recolendi.

V. Quocumque autem modo Deum præsentem consideres, crebris ad eum aspirationibus tanquam ad finem tuum assurgendum est, eliciendo actus fidei, spei, & charitatis, & ad ejus unionem suspirandum, tum studendum est puritati cordis, scriptum est enim: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt*: denique aliquo signo exteriori exercitanda mens est ad ipsius memoriam; cujusmodi sunt pulsus campanæ, vel horologii, filus, sive annulus digito, vel catenula brachio adstricta, vel inscriptum parieti hoc lemma, *Ubique Deus*, & alia ejusdem generis; ne ingruentibus distractionibus, Domini Dei tui non sine magno animæ detrimento obliviscaris.

VI. Licet Dei præsentis memoria semper necessaria sit, quia tamen plurimæ sunt humanæ mentis evagationes, eam saltem aliquoties in die omni studio renovare debes, nimirum summo mane, initio orationis mentalis & vocalis, cum imminet aliqua peccandi occasio, exemplo

Joseph, & Susannæ, ante quælibet virtutis opera, cum e domo egrederis, ante examen, & cubitum, & cum noctu expergisceris.

VII. In hoc exercitio affectui magis insistendum est, quàm speculationi; copiosior enim fructus ex ignitis cum Deo colloquiis, quàm ex consideratione refertur: inò ex affectu plurima consideratio velut ex fonte promanat. Crebra autem, & humili oratione cum charitate hoc donum impetrabis. Orabis igitur, & dices. *Quo ibo à spiritu tuo, Domine Deus meus, & quò à facie tua fugiam? Si ascendero in cælum, tu illic es; si descendero in infernum, ades: neque te cæli cælorum capere possunt. O quàm caci sumus filii hominum, qui te Dominum præsentem non veremur, neque tuo aspectu componimur, neque à peccatis patrandis deterremur! Ergo-ne credote hic, & ubique præsentem esse, & omnia opera mea, atque intimas cogitationes perscrutari, nihilque occultum esse oculis tuis? Certè si crederem, non auderem te audiente, & vidente ea facere, loqui, & cogitare, de quibus in conspectu hominum erubescerem. Quanta enim puritate, ô puritas infinita, coram te enitere debeo, in cujus conspectu cæli non sunt mundi, & in cujus faciem supremi seraphici spiritus respicere non præsumunt? Audio tamen te dicentem, Ambula coram me, & esto perfectus; & ideo fiduciam habeo orandi ad te, ut non abscondas faciem tuam à me, neque declines in ira à servo tuo. Ecce sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum, ita oculi mei ad te, donec mei miserearis. Respice in me, & miserere mei, & ostende mihi faciem tuam. Faciem tuam Domine requiro; ne averras eam à me, sed fac misericordiam cum servo tuo, ut semper ambulem coram te in hac peregrinatione, teque in patria perfruar in æternum. Amen.*

§. VII. Praxis rectæ Intentionis.

I. **R**ecta intentio illa dicitur, quæ operis sui finem constituit Deum, & ad ejus honorem, & gloriam

C iiij

revocat quicquid fit, dicitur, & cogitatur. Sicut respiratio vitæ naturali, sic recta intentio vitæ spirituali necessaria est. Ea est anima, & forma omnium actionum: nam qualis intentio, talis est actio. Si quis jeuniis, flagellis, allisque pœnalitatibus affligat corpus suum non propter Deum, sed ut gloriam accipiat ab hominibus, nihil ei prodest. Si eodem fine ad extremos Indos pergat, omnesque ibi infideles multum laborans convertat ad Deum, factus est velut æs sonans, aut cimbalum tinniens. Ut enim docent sancti Patres, Martyrem non facit pœna, sed causa. Bona intentio parva extollit, & illustrat; magna autem & in pretio habita, prava intentio dehonestat. Ne igitur opera tua impura, & vacua in conspectu Dei inveniantur, puritati intentionis omni conatu insiste; nec quidpiam vel minimum aggredere, quin prius actu ad Deum referas, tanquam ad primum principium, & ultimum finem tuum. Species quædam Idololatriæ est, Deo præsentī dorsum vertere, & faciem ad idolum, ad aliquam scilicet creaturam, vel propriam voluntatem, aut proprium commodum convertere, Deo neglecto, & ejus voluntate.

II. Tua autem opera triplici intentione ad Deum referre potes: ut pœnam evadas, ut præmio potiaris, & ob purum amorem ipsius Dei. Prima est servorum, secunda mercenarios spectat, tertia ad filios. Prima bona est, melior altera, tertia optima: hac enim in Deum tendis, & ad ipsum omnia dirigis, ut ei placeas, ipsumque honores, ut ejus voluntatem adimpleas, & ut iis quæ agis, te ad intimam cum illo unionem disponas. Illa verò purissima intentio est, quam Deiformem vocant, quæ nihil proprium in voluntate relinquit admixtum, ipsamque penitus, omni humana affectione abjectā, in Deum transfundit.

III. Signa rectæ intentionis hæc sunt. Non turbulenter rem aggredi, non anxium esse, non distrahi, non perturbari, ob rei eventum minus prosperum non affligi,

nec aliorum iudicia anxie quærere; omni vana cogitatione post factum carere, opiniones hominum contemnere, æquè diligenter omnia facere, sive publicè, sive privatim fiant; sive multi sint spectatores, vel auditores, sive pauci; nec laudibus extolli, nec vituperiis dejici; resignatum ad omnia esse, nihilque optare, nihil timere.

IV. Quia Deus tanquam prima causa, & primum principium naturæ & gratiæ, tecum concurrit ad omnes actiones tuas, nec quidpiam sine illo potes operari, quin ipse in te omnia opera tua operetur; perfectissimæ intentionis genus erit in singulis operationibus tuis eadem intentiones assumere, quas sapientissimus Deus, tecum & in te operando habet, sic mentem ad eum dirigendo. *Domine Deus meus, hoc opus aggredior, & perficere intendo ob eosdem fines, propter quos tu idem operaris: ad eundem scopum mentis oculos dirigo, ad gloriam tuam, & amorem tuum, & ut omnis voluntas tua fiat in cælo & in terra. Utinam hunc scopum semper attingam ea rectitudine, quam ego desidero, & tu mereris.*

V. Sed quia difficile est, etsi summum conatum adhibeas, hunc actum elicere, quin ob multiplicem humanæ naturæ fragilitatem & corruptionem multis imperfectionibus permixtus sit; remedium illarum efficacissimum, & Deo gratissimum erit, tua quælibet opera verba, & cogitationes, operibus, verbis & cogitationibus Domini nostri Jesu Christi unire; ut in sanguine ac meritis ejus purificentur, & perficiantur. Sic autem unita, & purificata offeres Deo Patri in odorem suavitatis.

VI. Tecum expende quid sit quod ames in singulis actionibus tuis, illudque abnega, ne vitiet intentionem. Considera deinde monitum illud Christi, *Quoniam oportet semper orare, & non deficere*; hoc enim non aliter servare potes, quam mediante recta intentione. Semper orat, ait quidam Sanctorum, qui semper bene agit: bene autem semper agit, qui per rectam intentionem omnia opera sua ad Deum refert. Cum dormis semper orabis,

si ante somnum hunc actum præmittas. *Cupio mi Deus, ut me dormiente singule respirationes meae te laudent, & glorificent; ac si affectu omnium Angelorum & Sanctorum semper dicerem, Laus tibi Domine Rex aeternae gloriae. Simili modo cum manducas, singulas buccellas, singulos haustus offer Deo, ac si in singulis diceres, Benedictus Deus. Cum legis, aut scribis, offer eadem ratione singulos characteres, ac si singuli magna voce clamarent, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth. Idem in reliquis faciendum.*

VII. Assertio est doctissimorum Theologorum, multiplicatis solis intentionibus posse merita singulorum actuum multiplicari, ita ut uno opere decem vel pluribus intentionibus instructo tantum mereri possis, quantum eodem illo decies vel pluries repetito. Cum igitur aliquid inchoas, sic dirige intentionem. *O bonitas infinita Deus meus, hoc agere vel pati volo eodem affectu, spiritu, & intentione, quibus Christus Filius tuus operabatur in terris. Primo ut tibi omnem laudem, cultum, honorem, & gloriam tribuam, quibus debeo te venerari. 2. Ut faciam voluntatem tuam. 3. Ut protestor omnimodam mei subjectionem, & dependentiam a te. 4. Ut meritum ac premium aeternum, quantum est in me, augeam. 5. Ut quotidiana corporis, & animae bonae impetrem. 6. Ut dimittas mihi peccata mea. 7. Ut ab omni malo culpae & poenae liberer. 8. Ad honorem, & augmentum gloriae Beatae Virginis, sanctorum Angelorum, & omnium Beatorum, praesertim tutelarium meorum. 9. Ad utilitatem meam, omniumque amicorum, & inimicorum meorum, & totius Ecclesiae Militantis. 10. In auxilium fidelium defunctorum. 11. In gratiarum actionem pro infinitis beneficiis mihi, & omni creaturae collatis. 12. Ut superem tale vitium tua gratia adjutus. 13. Ut talem virtutem mihi necessariam consequar. 14. Ut aptior reddar officio meo. 15. Ut sic imiter Christum, & Sanctos ejus. 16. Ut crescā, & perseverem in bono. 17. Ut simili bono exemplo. 18. Ut vota mea reddam, quae promisi.*

tibi. 19. *Vt lucrer indulgentias talirei annexas.* 20. *Vt bonam mortem obtineam.* 21. *Vt tale beneficium, quod peto à te, impetrem.* 22. *Vt tibi magis placeam, & accuratius serviam.* 23. *Vt Ecclesiæ, vel superiori hoc præcipienti obediam.* 24. *Vt pro peccatis meis satisfaciam.* 25. *Vt meum in te amorem augeam.* 26. *Vt contra diaboli tentationes & insidias muniar.* 27. *Vt aliquid patiar pro amore tuo.* 28. *Vt ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum dignè suscipiendum me preparem.* 29. *Vt proximum meum adjuvem, & edificem.* 30. *Vt ad intimam tecum unionem me disponam.*

VIII. Plures intentiones sigillatim suggeret cujusque operis natura, & circumstantiæ. Non omnes autem, quæ supra descriptæ sunt in omnibus haberi debent, aut possunt; sed illæ quæ magis unicuique operationi congruere videbuntur. Vespere in fine examinis considera diem, & opera abiisse, & quanta cor tuum lætitia perfunderetur, si ea fecisses pura intentione. Opta igitur omnia te fecisse ad majorem Dei gloriam, renova propositum rectæ intentionis, & die sequenti eam sæpe restaura, mane præsertim ante sacrum, ad cujusvis laboris & actionis initium, ad horas singulas, & ante somnum. Res ista facillima est, & in tua potestate posita: quid enim facilius, quàm mente ad Deum elevata dicere: Hoc propter te Domine, ad gloriam tuam? Parva res est, sed ingens meritorum cumulus ab ea pendet; & si eam omiseris, quamvis multa agas, nihil egisti. Sine mercede est labor, qui caret recta intentione.

§. VIII. *De quotidiana virtutum Exercitatione.*

DE virtutum excellentia, utilitate, jocunditate, & necessitate non est hîc differendi locus; sed quia omnis earum laus in actione consistit, industrias aliquot, & documenta tradam pro quotidiano ipsarummet usu, & exercitatione.

1. Illarum virtutum acquisitioni primo incumbere de-

bes, quarum usus frequentior est, & quæ magis statui tuo conveniunt. Semel autem electa virtute, cujus studio insistere vis, ejus naturam, conditionem, actus, & gradus, excellentiam quoque, commoda, & necessitatem prænoscere oportet. Magnum deinde desiderium excitandum est, quod te ejus capacem efficiat, & alacrem reddat ad superandas difficultates. Tum sedulo expendendum quanta sit contrarii vitii fœditas, quæ afferat damna, quantum Deo displiceat, quantum te dedeceat, quantum statui tuo ac fini adversetur. Id verò perficies instituta hac de re meditatione, & quia virtus non parrus corruptæ naturæ, sed opus est divinæ gratiæ; in solo Deo fiduciam pones, & ab eo auxilium continua & ferventi oratione postulabis.

II. Quia habitus virtutum ex sæpe repetitis actibus generantur, & crescunt, magni refert singulas separatim aggredi, unamquamque per aliquot dies, ejusque actus in quotidianis functionibus nulla prætermissa opportunitate exercere; imo in omnibus ea occasio quærenda est, quia diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. Adferenda etiam ad excolendam virtutem constans, & generosa voluntas, quæ nunquam à bono proposito resiliat; quæ contra humanam instabilitatem viriliter pugnet, nec sinat se à virtutis difficultate, & opposita consuetudine, ac itineris molestia à cursu retrahi, & à virtute repelli. Non enim qui cœperit, sed qui perseveraverit, coronabitur.

III. Potissima ratio veræ, solidæque virtutis comparandæ, est ad Christum Dominum respicere tanquam ad perfectissimum exemplar, & serio animadvertere quomodo eam docuerit verbo & exemplo, quomodo ejus actus exercuerit, qua intentione, & devotione. Considera quid ille egerit, & passus sit, ut ad serium ejus studium te incitaret, & gratiam tibi necessariam impetraret. Et quia hætenus tam benigni Redemptoris amorem neglexisti, excita in te dolorem & zelum proficiendi, eum-

que imitandi. Attende quoque Sanctorum exempla, & ea sequi propone, adhibito ad stimulum examine particulari & frequentibus precatiunculis, quibus gratiam proficiendi à Deo petas per eorum intercessionem.

IV. Pro mensura gratiæ tibi à Deo concessæ satage actus virtutis internos, & externos in singulos dies intensiores elicere. Tam in progressu, quàm in principio ipsorum, perfectissimè quantum potes, eos exerce, non ex arida consuetudine, sed novo semper fervore, purissimè quoad intentionem, intensissimè quoad conatum, & constantissimè numquam ab eis cessando, quæcumque ingruant adversitates, & impedimenta. Actibus verò extrinsecis semper internos adijunge, quia ab istis illorum bonitas pendet. Sit stabile in te & insatiabile proficiendi desiderium, quo te offeras Deo ad actus etiam virtutis insigniores, tuasque vires longè excedentes, ad ardua quæque pro Dei amore perpetranda, si per vires liceret. Bonam enim voluntatem Deus coronat, ubi deest facultas.

V. Omnem adhibe conatum, ut virtus quam exerces, sit vera, solida, perfecta. Vera inquam, non ficta, non simulata, qua per hypocrisim alios decipias, vel qua ipse decipiaris, vitium pro virtute amplectens. Solida, quæ constanter, & cum victoria permaneat adversus diaboli insidias & tentationes: quæ non quacumque aura circumferatur, nec puerili cuidam fervori, sed altis radicibus innixa sit: quæ speciem externam, & pompam fugiat, & extrinseca naturæ dona non pluris æstimet quàm valeant. Perfecta, id est omnibus imbuta conditionibus, quæ ad eam necessariæ sunt, ex præscripto & norma cælestis atque infusæ prudentiæ: ut id nimirum quod proprium & intimum est in quacumque virtute, secteris, ex certo consilio & electione, non temerè, aut ex quodam impetu & impulsu naturæ; nec quodam quasi extrinseco ornatu contentus sis, sed ad summum virtutis gradum semper aspices, juxta exemplum quod à sanctis viris, & à Christo Domino in eo genere relictum est. Per-

fecta denique erit virtus, si cum cæterarum omnium societate, & usu conjuncta fuerit.

VI. Indicia jam in anima genitæ & obtentæ virtutis, hæc præcipuè sunt. Si vitium virtuti oppositum, aut omnino extinctum, aut magna ex parte compressum sit: si passionibus, & pravis affectionibus sub rationis imperio jam frænum imposueris, si in exercendis virtutis actibus nullam amplius difficultatem sentias: si continuo proficiendi desiderio flagres: si dicta tepidorum contemnens, bona opera in te ipso serves abscondita; Dei & conscientiæ testimonio contentus: si vitam denique non temerè, & ex usu instituas, sed ex præscripto rationis, & prudentiæ extra semitas solidæ, & masculæ virtutis nullatenus declinando.

§. IX. *Protestationes ad Deum sæpius renovandæ.*

IN conspectu divinæ Majestatis tuæ, omnipotens Deus, ac totius curiæ cœlestis, ego miserabilis creatura, & indignissimus peccator, considerans, & volvens animo infinitam bonitatem, & misericordiam tuam, qua dignatus es de me ab æterno tam amanter cogitare, & in tempore creare ad imaginem & similitudinem tuam, & quando venit plenitudo temporis, redimere me sanguine unigeniti Filii tui, toties mihi parcere, & quotidie peccantem benignè tolerare usque ad diem hanc, expectans me ad pœnitentiam post tot iniquitates & scelera mea: itemque considerans me tam fœdè violasse fidem in baptismo datam; toto corde & spiritu ante thronum justitiæ tuæ prostratus me reum ultrò confiteor læsæ Majestatis divinæ, reum mortis & passionis Jesu Christi Filii tui, ac propterea æternis suppliciis cum rebellibus Angelis puniendum. Sed postea convertens me ad thronum misericordiæ tuæ, quoniam benignus, & misericors es, & præstabilis super malitia, omnia peccata mea omnium verè pœnitentium affectu detestans, & de his dolens, ac veniam humiliter petens per merita passionis Domini mei Jesu Christi, quibus innitor, professionem fi-

dei, & sancta proposita renovo, quæ in baptismo promiseram, iterumque renuncio diabolo, mundo, & carni, eorumque pompis, vanitatibus, suggestionibus, & concupiscentiis omnibus diebus vitæ meæ, avertens me ab omni creatura, & convertens me in toto corde meo ad te Dominum Deum meum, qui nunquam despicias revertentes ad te. Dixi; Confiteor tibi adversum me injustitiam meam, & tu remisisti iniquitatem peccati mei. Dixi, & mox eructasti verbum bonum, dicens: Dimittuntur tibi peccata tua, quoniam rogasti me, quoniam dilexisti me. Et quis non diligit te, ô infinita bonitas? Aperis enim mihi cataractas miserationum tuarum, & torrente misericordiæ mundaisti & inundaisti me. Ideo propono & statuo irrevocabiliter, tibi soli servire, teque medullitibus diligere, & nunc & in æternum. Quod si contingat vel ex Satanæ incurfu, vel ex lapsu humanæ fragilitatis me quicquam cogitare, loqui, vel facere, quod huic deliberationi contrarium sit; ex nunc propono tua favente gratia statim resurgere, sanctique propositi viam ferventius arripere, & tibi jugiter adhærere. Tu Domine, qui universorum es cognitor, tu nosti quia amo te. Ne quæso despicias hoc sacrificium contriti cordis, sed præsta, ut hæc desideria de tua inspiratione concepta nulla possint tentatione mutari.

Profiteor, & protestor coram te, Deus meus, & coram Angelis & Sanctis tuis, me in hac vera, & Catholica fide, & vivere & mori velle, quam sancta Romana, & Apostolica tenet Ecclesia, & confitetur, pro qua milles mori paratus sum. Ignosco omnibus sincero corde, qui quovis modo injuriam aliquam sive molestiam mihi intulerunt: omnesque rogo, ut vicissim ignoscant mihi; & si aliquod remanet in me peccatum, quod in confessione omiserim, vel non ritè confessus sim; si aliqua obligatio, cui non satisfecerim, revoca ea in mentem, ô scrutator cordium, ut confitear, & satisfaciam, antequam veniat nox in qua nemo potest operari.

Agnosco & fateor, me hactenus non vixisse in sanctitate & iustitia coram te, sicut status sublimis, ad quem me vocasti, & beneficia tua multa nimis exigebant. Agnosco, inquam, & doleo quantum possum, quod te aliquando dereliquerim fontem aquæ vivæ, & tui oblitus fuerim, vita mea, qui omni momento, quasi cæterorum oblitus esses, nunquam oblitus es mei. Et nunc, Domine, ad te revertor, & propono deinceps tibi soli, & mihi vivere, & omnes justificationes tuas custodire: Tu eris mihi in Deum, & ego tibi in servum fidelem usque ad extremum vitæ meæ. Si quis insidietur hostis, si quis allatret, pelliciat, incantet, teneat, surrepat; tu eris timor meus, spes mea, amor meus. In te confido, dulcissime Salvator, minima enim guttula pretiosi Sanguinis tui in Cruce effusi sufficiens est pro redemptione totius mundi. Sub tuum præsidium, & Beatissimæ Matris tuæ, omniumque Angelorum & Sanctorum, & vivere cupio & mori volo, absque ulla hæsitacione aut desperatione ob multitudinem & gravitatem peccatorum meorum. Hac munitus protectione tutus ero, neque irridebunt me inimici mei, etenim universi, qui te expectant, non confundentur. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum facere semper voluntatem tuam; cumque omni affectu beatorum spirituum te arctissime amplecti, atque omnium creaturarum vocibus te laudare, & glorificare.

Hoc ardentissimum votum, ac desiderium meum respice, clementissime Deus, dum tempus est miserendi, & cor meum suscipe in holocaustum, cunctosque homines, & quamcumque extraneam imaginem in eo extingue, & me in corde omnium hominum, ut mihi mundus crucifixus sit, & ego mundo.

Oculi mei te solum videant, & in te omnia: aures meæ non audiant vocem alieni, sed tuam dumtaxat: lingua mea, & labia meæ te solum loquantur, tuasque laudes jugiter resonent: manus meæ amplectantur te: pedes mei ad te gradientur: omnes vires meæ in tuis vulneribus, & mor-

te tua

te tuâ consumuntur : omnia denique membra , & ossa mea dicant : Domine , quis similis tibi ? Abnego omnia terrena hæc , quia in te uno omnia habeo : abnego me , quia tuus ego sum , & vivo ego jam non ego , vivis autem tu in me , Christe Jesu , & diligo te ex toto corde meo , ex tota anima mea , ex tota mente mea , ex totis viribus meis. Da ut ab omnibus contemni & abjici desiderem , nulli placere appetam , nulli verear displicere , nisi tibi ; nec quidquam concupiscam , nisi gratissimam voluntatem tuam.

Hæc sunt desideria mea , hæc vota , in quibus confessor coram te , Deus meus , me vivere , & mori velle : hæc quotidie & omni momento renovare intendo , nec unquam te favente ea revocabo. Quod si vi morbi , vel hostis fallacia , quicquam dixerò vel cogitavero huic voluntati ac deliberationi contrarium , id nullum esse cupio in tribunali tuo , justissime Deus , qui voluntatem timentium te semper exaudis ; idque omnino detestor , abominor , abjuro & abrenuntio , nihil de me ipso præsumens , sed in sola spe gratiæ & protectionis tuæ confidens. Hanc autem voluntatem paratus sum sanguine meo signare , & pro te millies mori , ut tibi vivam , dulcissime Jesu , cui omnia vivunt ; & in te moriar , qui pro me mori dignatus es. Amen.

§. X. *De crebra spiritus revocatione.*

INter alias industrias , quæ ad fervorem spiritus augendum & conservandum , adhiberi solent , nulla efficacior , quàm crebra ejusdem spiritus renovatio , sine qua sensus devotionis tepescit , & perfectionis desiderium olim conceptum sensim languet & flaccescit. Hujus rei hæc praxis est.

1. Die Dominica , quæ est initium hebdomadæ , & prima die cujusque mensis , horam unam matutinam seliges , quam cæteris curis abdicatis huic renovationi totam impendes. Et primo quidem statues te in conspectu Dei , &

C. Bona Opusc. Spirit.

D

ipsum adorabis. Tum veneraberis tanquam tibi assistentes, beatissimam Virginem, Angelum custodem, & Sanctos tutelares. Declarabis te illic adesse, ut bona recogites à Deo accepta, itemque mala commissa, & ut cognoscas quid te jubeat facere. Ad id vero gratiam petes, & lumen, recitato hymno *Veni creator Spiritus*, additis etiam precibus ad B. Virginem, Angelum custodem, & Sanctos tutelares.

II. Post hæc considerabis peractæ hebdomadæ vel mensis beneficia. Sunt autem ista. Quoad animam; sanctæ cogitationes, lumina, inspirationes, desideria, consolationes, patientia in desolationibus, usus Sacramentorum, orationes, meditationes, examina, lectiones spirituales, Missæ, Officia, actus virtutum, mortificationes, fuga vitiorum, spiritualis profectus, præservatio à multis periculis & peccatis, gratia resurgendi post lapsum, & alia innumera. Quoad corpus; victus, vestitus, sanitas, liberatio à multis malis & ægitudinibus, conservatio amicorum, & domesticorum, & alia ejusdem generis. Sunt & multa beneficia occulta, quæ ignorantur. Sunt communia, ut lux solis, terræ felicitas, & alia commoda ad corpus, ad animam, & ad bona externa pertinentia. In his sigillatim ponderabis magnitudinem benefactoris, amorem quo benefacit, donorum excellentiam, & tuam indignitatem. Quia verò impar es ad gratias agendas, invocabis Verbum incarnatum, B. Virginem, Angelos, Sanctos, & omnes creaturas, ut pro te Deo gratias agant. Tum offeres æterno Patri gratiarum actiones Christi, beatæ Virginis & Sanctorum, atque omnes Missas, quæ dicuntur illa die: & tu quoque ea intentione Missam audies vel celebrabis.

III. Deinde examinabis peccata commissa, discurrendo per singulos dies, per loca & ministeria, contra Deum, contra proximos, superiores, æquales & inferiores, & contra teipsum. Admiraberis patientiam Dei, qui te expectavit ad penitentiam, obstupesces vehementer quo-

modo vivere potueris in tam misero statu, quomodo non se armaverint creaturæ omnes adversus te: ingens odium tui concipies, & dolorem de peccatis, cum proposito emendationis & desiderio satisfaciendi. Mente finges Deum Patrem tibi assistere & exprobrare peccata. Filium verò plagas ostendere; & te absolvere: Spiritum sanctum tibi aliquam satisfactionem injungere, cui statim cum timore, & tremore obedies: & si quid Sacramento Pœnitentiæ expurgandum sit, illico Sacerdoti confiteberis. Denique firmiter statues vitam in melius commutare, invocato Dei & Sanctorum auxilio.

I v. Percurres sequentes articulos, & videbis, An præteritum tempus rectè expenderis; An sancta proposita, & animi decreta in oratione concepta servaveris; An vitium, cujus emendationem tibi proposueras, superaveris; An adhuc delecteris memoria vanitatum præteritarum; & scelera olim admissa sine debita detestatione recurrant ad mentem; An studueris extricare te à suspicionibus, judiciis temerariis & cogitationibus impuris: Quo animo quæ agenda sunt aggrediaris, attentè-ne & prudenter; an verò præcipiti impetu, & sine maturo consilio: An vitam tuam componas ad humana judicia & axiomata mundi: An optes soli Deo placere: An proruperis, & quàm frequenter; in colloquia mala, scurrilia, & inutilia: An paratus sis mori, & an aliquid sit intus, & extra te, in conscientia, cella, vel domo tua, quod nolles reperiri in hora mortis.

v. Radices tuorum defectuum, & impedimentum profectus spiritualis accuratè dispicies, & evellere satages: Sunt autem istæ: Neglectus seriæ mortificationis vitiolorum habituum & passionum: Defectus magnanimitatis, seu pigritia & fuga laboris in arduo perfectionis monte conscendendo; Nimia tui confidentia, & occulta præsumptio de propriis viribus; Amor inordinatus propriæ existimationis, gloriæ & excellentiæ; & neglectus humilitatis ac puræ intentionis: Nimia indulgentia circa

corporis commoda, otium, relaxationes, libertatem: Remissio & tepiditas sensim irrepens in usu Sacramentorum, in oratione & aliis piis exercitationibus: Scrupulositas & anxietas nimia de præsentibus & futuris; & exigua de divina providentia & bonitate confidentia: Ingratitudo pro beneficiis acceptis, maximè vocationis; & rara atque arida eorum recordatio, parumque affectuosa eorundem æstimatio.

V I. Ad magnos progressus in spiritu faciendos te ipsum variis stimulis excitabis, quorum præcipui sunt isti diligenter & serio expendendi: Justitia Dei summa, æterna morte puniens peccata: Abyssus judiciorum Dei sæpe permittentis multos, præsertim ingratos, labi, apostatare, & miserè mori: Timor mortis quæ repente venit, sicut fur in nocte, aperitque januam tremendæ æternitatis: Brevitas, & incertitudo temporis, cujus jactura irreparabilis est: Horror judicii, & consideratio æternitatis: Exemplum Christi verbo & exemplo docentis nos; & Sanctorum confundentium tepiditatem nostram, & invitantium ad imitationem: Bonitas & amabilitas infinita Dei, summus in hominem amor, atque innumerabilia beneficia.

V I I. Bona proposita & vota tua toto affectu renovabis, & pro eorum observantia gratiam à Deo humiliter petes. Tum firma animi deliberatione propones nunquam deinceps deliberatè peccare, nullam regulam transgredi, de rebus viro religioso dignis semper colloqui, quotidiana opera diligenter facere, à jocis & scurrilitatibus perpetuò cavere, de nulla re conqueri, nullius mores censurare, omnia in melius interpretari, honores fugere, adversitates libenter & hilariter pati, semper niti ad perfectiora, singula opera ita facere, ut meritoria sint; vanos hominum respectus contemnere; in his quæ pertinent ad modestiam & castitatem, vel ipsam defectus umbram perhorrescere; extra studium & alias regulares occupationes, omnia intercedentis temporis vel minima intervalla in sanctis cogitationibus & piis erga Deum affectibus ex-

pendere. Hæc vero proposita sæperepetes, & conaberis ita observare, ut in fine saltem cujusque hebdomadæ invenias & agnoscas te profecisse.

VIII. Profectum tuum examinabis, & conferes cum profectu transactæ hebdomadæ, sicut mercatores libros suos evolvere, sumptus & lucra computare solent; attentè considerans quid amiseris, quid lucratus fueris in negotio salutis tuæ profectuque virtutum. Deinde inspicias quid peculiariter cavendum tibi, quid emendandum sit. Prævidebis quicquid acturus es, & Deo offeres purissima intentione, petesque ab eo ut opera tua dirigat, teque speciali & efficaci gratiæ suæ auxilio ad omne opus bonum excitet & corroboret, adhibita intercessione B. Virginis, Angeli custodis, & Sanctorum tutelarium. Demum propones sequentem hebdomadam sic transigere, ac si prima sit, qua incipias servire Deo, & postrema vitæ tuæ.

§. XI. *De Oratione mentali.*

Quid sit oratio mentalis, quot ejus gradus, & partes; quæ causæ & effectus, quanta ejus necessitas & excellentia, infiniti penè scriptores diffusissimè pertractaverunt. Vix tot sunt huic studio incumbentes quot ejus præceptores habemus. Ex his autem quædam notabiliora ad praxim pertinentia breviter delibare propositum mihi est; reliqua ab illis petenda sunt.

1. Nulla dies præterire debet, qua per horam, vel saltem per dimidium horæ, huic orationi non incumbas, alioquin nullum, vel admodum exiguum facies in virtute profectum. Hæc est enim basis, & firmamentum Christianæ perfectionis. Hæc hominem sæculo disjunctum omnem mortalitatem transilire facit, & Angelicis choris sociatum ad cœlestium gaudiorum consortium, & ad beatissimam cum Deo unionem attollit. Nemo paruit vitiis, nemo carni obsequutus est, nemo desertor religionis fuit, qui non ante orationis studium projecit & conculcaverit.

I I. Quædam ad bene orandum præviæ dispositiones requiruntur ; quarum prima est carere peccatis : quamvis enim à studio orandi non arceatur qui mortalibus culpis irretitus est , peccata tamen bonum à nobis prohibent , sicut dixit Jeremias Propheta. 2. Omnes inanes occupationes & vana colloquia , quæ distractionibus fomentum præbent , præscindere , 3. Pravas affectiones comprimere , & cor avellere ab omni affectu rerum terrenarum , quia mens sordida & perturbata cœlestes nequit influxus percipere.

III. Ante orationem materiam præparare oportet , eamque in puncta distribuere , & memoriæ imprimere : affectus item prævenire , quis , ex quo puncto , & quo pacto elici possit : tum finis præfigendus est , qui in ipsa quæritur , sive sit odium peccati , sive alicujus vitii emendatio , sive abnegatio sui , sive adeptio virtutum , aut unio cum Deo , habita ratione proprii status & indigentia , atque ad ipsum finem tota series orationis dirigenda est.

I V. Orationem inchoaturus præmisso signo Crucis , & versiculo , Deus in adjutorium meum intende , cum Gloria Patri , Deum præsentem fide viva concipies , circa te existentem , intra te manentem per essentiam , præsentiam , & potentiam ; cordis tui intimos recessus penetrantem , opus quod facis agnoscentem , & ad ipsum te adjuvantem. Tum Deum præsentem adorabis actumque contritionis elicies , & gratiam bene orandi postulabis. Hos autem & alios quosdam actus prærequisitos continet sequens oratio , quæ sive præscriptis verbis , sive alia breviori formula fiat , ferventissima esse debet , utpote quæ animam disponere debet ad divinæ gratiæ influxum , sanctique Spiritus inspirationes percipiendas , & ad veritates supernaturales penetrandas.

Oratio preparatoria.

Domine , lux sapientissima , bonitas ineffabilis , potestas insuperabilis , qui univerforum es conditor ,

conservator & rector: qui es felicitas & beatitudo nostra; à quo speramus peccatorum veniam, meritorum gratiam, præmii gloriam; quem omnes beatorum spirituum ordines amant, laudant, & admirantur: ecce ego indignissimus peccator adsto coram te, ut de tua infinita perfectione gaudeam, meque tibi omni conatu subjiciam. Te igitur adoro, te veneror, te omni honore & laude prosequor, ac dignissimum judico, qui ab omnibus Angelis & hominibus, & ab universis creaturis magnifice- ris, & in summo pretio habearis. Doleo autem ex toto corde, quod offenderim te, & summopere cupio emen- dare quod feci. Ignosce mihi Deus meus; & adesto propi- tius precibus meis, & meditationi meæ cui nunc in- cumbere intendo ad maiorem gloriam & honorem nomi- nis tui, ut placeam tibi, & consulam saluti animæ meæ. Ne despicias me Domine, ne avertas faciem tuam à me, sed da mihi abundantissimam gratiam tuam, ut co- ram te astare possim hac hora, quemadmodum tibi pla- ceret, Domine Deus. Offero tibi & consecro animam meam, ut eam perficias, ut extollas ad te. Offero me- moriam, ut eam sanctis cogitationibus imbuas: offero intellectum, ut luce tua illustratus considerare possit mi- rabilia tua: offero voluntatem, ut amore tuo inflammata affectus tibi gratos & mihi congruos eliciat: offero tibi omnes cogitationes meas, omnia verba, & opera ut in his quæ tibi sunt placita semper occupentur: offero cor- pus meum, & vitam meam, ut de me secundum bene- placitum tuum in tempore & in æternitate disponas. Respuo omnes curiositates & distractiones, tibi que soli & mihi attendere propono, ac si tu & ego soli essemus in hoc mundo. Lubens patiar omnes desolationes & ari- ditates, quoniam indignus omni consolatione & dulce- dine ego sum. Hanc autem meditationem offero tibi in unione meditationum & orationum Domini mei Jesu Christi, ut ipse suppleat defectus meos, & bene orandi gratiam mihi tribuat. Adjuva me Domine Deus meus per

D iij

merita & intercessionem Beatissimæ Virginis Mariæ, omniumque Angelorum, & Sanctorum tuorum, Virgo Maria, Angele mi custos, Sancti mei advocati assistite mihi, & orate pro me.

v. Post hanc orationem incipies à primo puncto præparatæ meditationis, & circa ipsum intellectum exercebis, discurrendo per omnes rei vel mysterii, sive historiæ causas, effectus, & circumstantias. Tum fines voluntatem, cujus posteriores partes esse debent, munus suum exequi variis elicitis affectibus, quos gratia divina in te excitabit. Intellectus enim voluntati præfert faciem, ut in meditatione exardescat ignis.

vi. In affectuum exercitatione nonnulla sunt observanda. Ut eam videlicet aggrediaris cum omni puritate & conscientiæ candore, quia juxta puritatis mensuram erigitur mens in oratione: Ut ad puritatem accedat humilitas, & reverentia maxima, & dicas cum Abraham, *Loquar ad Dominum meum, cum sim pulvis & cinis*: Ut non sistat animus in gustu, sed gustus dirigatur ad opus, & usui virtutum deserviat: Ut quanto tempore affectus excitatus afficit animum, tanto in eo perseveres, minime interim sollicitus quid supersit meditandum: Ut conversatio, & opera tua his affectibus consentiant, quos in oratione exercuisti; ut si in oratione peccata odio habuisti, ea multo magis extra orationem opere detesteris: si res caducas despexisti, acta efficacius despicias. Quidam recentiores varios modos proponunt movendi & dilatandi affectus per modum admirationis, benedictionis, comminationis, detestationis, exhortationis, fiduciæ, gratitudinis, humiliationis, interrogationis, laudis, miserationis, narrationis, obsecrationis, postulationis, querelarum, redargutionis, sollicitationis, timoris, vituperationis, & zeli. Verumtamen hæc omnis exercitatio magis ab unctione gratiæ, quàm ab humana institutione dependet. Ipse enim spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.

VII. Tempore consolationis sequendus est ductus & impulsus Spiritus sancti, sed tempore ariditatis maximo-
pere conducet praxim aliquam sibi familiarem habere
qua possint affectus excitari & dilatari. Ea autem erit
huiusmodi. Postquam intellectus aliquas virtutes uno
puncto contentas accuratius penetravit, ex iis tanquam
ex præmissis evidenter cognitis practicas conclusiones
deducet, quibus voluntatem ad congruos affectus &
desideria movebit; deinde iudicium practicum ad bona
proposita elicienda impellet: & sic voluntas rationibus
intellectus convicta, affectus, desideria, & proposita ju-
dicio intellectus consentanea eliciet, & continuabit ser-
vato hoc ordine in singulis affectibus excitandis. Primò
propositæ virtutis actus internos exercebis. Secundò op-
tabis semper eos perfectè exercuisse, & de tua hucusque
focordia dolebis. Tertiò propones in posterum eos arden-
tius corde, ore, & opere frequentare. Quartò idem om-
nes ut præstent desiderabis. Quintò gratiam ad id neces-
sariam implorabis.

VIII. Distractionum, & evagationum multæ sunt cau-
sæ. Prima, sunt peccata & affectus inordinati, qui nos
ad terram allidunt & mentis secum cogitationes ad cœ-
lestia sursum ferri non sinunt, Secunda, nimia effusio ad
exteriora, animique evagatio ex sola levitate per inania
discurrentis. Tertia, curiositas, quæ omnia vana & inu-
tilia ad sensus adducit. Quarta, nimia sensuum libertas,
qua mens in multa discinditur & dissipatur. Quinta, na-
turæ fragilitas & instabilitas quæ nos incurvat & de-
primit, & in una re cogitanda diu non finit immorari.
Sexta, astutia dæmonum fructum orationis impedire co-
nantium. Septima, ingenii hebetudo inepti ad meditan-
dum, sive ignorantia; cum quis nescit quid, quando, qua
ratione debeat meditari. Octava, omissio debitæ præpara-
tionis & præviæ dispositionis supra descriptæ. Nona, su-
perflua colloquia, & tepiditas: scriptum est enim, *Qui mi-
noratur actu non percipiet sapientiam*: & super tepidos ca-

dit illa maledictio, *Eris vagus, & profugus super terram.*

IX. His morbis hæc remedia applicabis. Primò, profundam humilitatem, qua tuam miseriam cognoscas, & coram divina maiestate ita evagari te pudeat. Secundò, ingentem animi fortitudinem, qua viriliter statuas nullam cogitationem admittere, quæ te retrahat ab oratione: & si invito contigerit evagatio, eam statim abigere studeas. Tertiò, diligentiam, ratione cujus ad orationem paratus accedas, & rem quam meditaris, non quasi præteritam aut futuram, sed ut præsentem cogites. Quartò, animi tranquillitatem, ita ut distractus non tristeris, ne ipsa anxietas evagationem foveat; sed imagines rerum irruentes non discutias, & quasi aspicere dedigneris. Quintò, brevem & ferventem orationem, qua petas à Deo ut ipse mentem tuam cohibeat, & intra animam tuam habitare dignetur. Sexto, attentionem ad singula puncta circa quæ ordinatè discurre, & cum te distractum advertis, vel ab ipsa distractione occasionem sumes redeundi in viam, vel certè abrupta omni cogitatione ad propositam materiam redibis cum dolore & proposito emendationis. Tandem, quia contraria contrariis curantur, causæ supradictæ, & radices evagationum contrariis remediis extirpandæ sunt; pravi affectus mortificatione, tepiditas fervore, naturæ fragilitas vigore gratiæ, & sic de cæteris. Quod si evagatio non obstante quacumque diligentia adhuc orantis studium perturbat, cave ne recedas ab oratione, sed humiliare in conspectu Dei & decerta viriliter, quia involuntariæ distractiones non imputantur nobis ad culpam, imò plerumque meritum augent, ob assiduam luctam & conatum resistendi.

X. Ut intellectus distractiones, sic voluntas ariditatem patitur, sive sterilitatem, & inopiam piorum affectuum, quæ provenire solet vel ex naturæ infirmitate & misera conditione, vel ex orantis culpa & negligentia, vel ex divina dispositione. Remedia hæc sunt: Terrenas conso-

lationes detestari, & ad veras, & cœlestes suspirare: grato & humili animo gratiam devotionis præstolari, suscipere, conservare, Deo, non sibi adscribere; non ideo se extollere, sed timere, seque indignum tanto beneficio intimè agnoscere & fateri: audito orationis signo magna alacritate, & promptitudine ad eam properare, & ipsam magno affectu inchoare: abjicere se ad pedes Domini adinstar cæci, & pauperis, seu adinstar jumenti, & offerre illi animæ sterilitatem, in pœnam peccatorum: actus internos virtutum, tametsi arido corde, exercere, & in vocales erumpere orationes: resignare se divino beneplacito, ad ariditatem illam tota vita perferendam, seque paratum exhibere ad serviendum jugiter Deo sine ullo stipendio consolationum, atque etiam sine spe mercedis æternæ: offerre Deo desideria & merita Christi, beatæ Virginis & Sanctorum, percurrendo eorum choros, & à singulis aliquid mendicando, salutando singula Christi membra, singula vulnera osculando, singula recensendo beneficia: causas denique ariditatis solerter examinare & amovere. Quod si nulla præter Deum appareat causa, gratias illi agere oportet, & eum patienter sustinere, si bique nihilominus & suis peccatis gratiæ subtractionem imputare.

x i. Duplex in oratione lumen reperitur, practicum & speculativum. Magnum verò inter utrumque discrimen est, respectu intellectus, voluntatis, & operis. Et primò quidem in intellectu hoc discrimen cernitur, nam res divinas duabus viis contemplari possumus, vel per sublimes quasdam theorias, vel per rationes practicas & vulgares. Prima via lumine speculativo procedit, secunda practico: illa peritioribus, hæc etiam imperitis convenit: illa ad movendam voluntatem parum vel nihil confert, hæc efficacissima est & movet ad opus. Secundò, apparet discrimen in voluntate, nam in lumine speculativo ita nonnunquam voluntas etiam movetur, ut inde gemitus & suspiria oriantur; sed postquam evanuit dulcis-

suntus ille sensus, remanet homo nihilominus impatiens, sui consilii tenax, ac iisdem semper vitiis irretitus, licet speciem pietatis præ se ferat. Lumen verò practicum perturbationes domat, extirpat vitia, afficit cor non fallaci suavitate, sed salubri compunctione, veram parit virtutum sitim, non inanem gloriæ aut scientiæ gustum. Demum, in opere diversa utriusque naturaprehenditur, nam illud labores externos devitat, & zelum animarum imminuit, tanquam spiritus impedimentum: hoc ardorem excitat durissima quæque patiendi, & quodlibet hominis commodum saluti animarum postponit.

XII. Observandæ sunt & præcavendæ dæmonis fraudes, quibus solet homines à studio orationis avocare. Prima est sub prætextu quietis ad orationem necessariæ, proprii status officia, ad quæ quis ex obligatione tenetur, vel perfunctoriè persolvere, vel penitus omittere. 2. Non recta intentione orationi se tradere. 3. Ob externas occupationes orationem negligere, quæ maximum negotium est, & tempus illi destinatum in aliis rebus insumere. 4. Propter spiritus pusillanimitatem quod manifestus in illa profectus non appareat, ipsam despicere, & alia ei studia præferre. 5. Ab eadem cessare ob tentationem, & scrupulorum molestiam. 6. Propter ariditatem eam brevare, vel propter abundantiam consolationis sine discretionem, quæ sal est sacrificii, immoderatè protendere. 7. Ab humilium meditatione abstinere, & sola sublimia, quæ captum plerumque superant & in superbiam elevant, admittere. 8. Ecstasès, raptus & revelationes desiderare, quod arrogantia & vanæ curiositatis indicium est, multisque dæmonum illusionibus januam aperit. 9. Tepescere & perturbari cum deest consolatio, quam recipere quidem humiliter, sed non quærere oportet, aut in ea quiescere: finis enim orationis emendatio vitæ est, non consolatio. Postrema tandem illusio, elatio est, cum quis stultè cogitat sibi soli gratiæ divinæ solem illucescere, cæteros autem tanquam car-

nales & imperfectos, spiritus orationis non esse capaces. Hic autem tumor diligenti sui discussione, & profunda propriæ indigentiae ac repositis & miseriae consideratione sanari debet.

xiii. Cum propter ægritudinem & capitis languorem tempore meditationis discurrere nequis, satis erit de re aliqua pia in punctis præparatis proposita cogitare, eo modo illa aspiciendo, quo pulcræ soles imaginem Christi, vel B. Virginis, sive alicujus Sancti aspicere sine capitis fatigatione, & pios tamen affectus ex eo aspectu in te excitabis. Quando autem circa puncta meditationis, vel propositum vitandi peccatum, vel alicujus virtutis actus elicitur, optima erit meditatio, etsi nullus sentiatur fervor vel consolatio sensibilis. Sicut enim medicina ab infirmo sumpta sine gustu, imò cum nausea, valde tamen illi prodest: ita sola recordatio piæ alicujus rei ad meditandum assumptæ, prodest animæ; licet ob morbum, vel aliam causam inculpabilem nulla sentiatur consolatio.

xiv. Cum oratio definiatur à Theologis petitio decentium à Deo, satis constat ejus naturam in interno cum Deo colloquio propriè consistere. Non quod semper dum meditaris, cum Deo colloqui necessarium sit; sed quia omnes meditationis partes ad hanc ferè diriguntur, ejusque tota vis in ejusmodi colloquiis potissimum sita est. Tribus autem modis se habere potest intellectus in rerum divinarum consideratione. Aut tecum loqueris, & adductis hinc inde rationibus circa rem propositam discurre: aut Deum quasi loquentem, ac tecum de via salutis verba facientem audis: aut tu ipse cum Deo loqueris, & tuam meditationem in interius colloquium vertis. Hic vero postremus modus, ut suavior, sic utilior & efficacior est, tum ad animum immutandum, tum ad affectus excitandos: ita tamen ut attentius audias quid ipse Deus intus loquatur ad cor.

xv. Finis colloquii est, vel Deum laudare & pro collatis donis gratias agere, vel nova beneficia impetrare.

Aliquando assumpta filii persona à Deo petes quicquid ab optimo parente sperari potest. Aliquando sicut pauper à ditissimo Domino; sicut ægrotus à pientissimo Medico necessitati tuæ subsidium, infirmitati remedium postulabis. Interdum astabis tanquam reus ante iudicem, tanquam discipulus ante magistrum, ea flagitans quæ statui tuo, & assumptæ personæ conveniunt. Quod si te amor ad sublimiora evexerit & fecerit audaciorem, licebit animæ tuæ Deum alloqui tanquam sponsum, eo spiritu & iis affectibus, quibus Cantica Canticorum refertissima sunt. Bona autem in colloquiis petes pro te, pro tota Ecclesia, pro sociis, pro tibi peculiariter commendatis, pro omni statu hominum, pro vivis & defunctis.

xvi. Non solum cum Deo, aut cum Christo Salvatore nostro, sed etiam cum Beatissima Virgine, cum Angelis & Sanctis in oratione loqui poteris, vel ad laudem & gratiarum actionem, vel ad opem eorum implorandam. Pro hac re titulos efficaces assumes: & quidem si cum Deo loqueris, ejus attributa & infinitas perfectiones; beneficia nobis collata & conferenda; ejus liberalissimas promissiones, infinita Christi merita & virtutes; merita quoque B. Virginis & Sanctorum, tuamque inopiam, & extremam miseriam. Si cum B. Virgine, ejus virtutes, officia, privilegia, merita, & beneficia. Si cum Sanctis, eorum amorem erga Deum, & nos; virtutes, merita, charismata, & propensam erga nos voluntatem. Sunt & alia colloquia ad impios & hostes Christi, quorum cæcitatem admiraberis, malitiam detestaberis, & te iis pejorem fateberis; ad te ipsum, tuam ingratitude & tepiditatem agnoscendo & detestando: ad creaturas sensu carentes, quarum exempla ad confusionem & dolorem te movebunt, quia illis ministerium & ordinem à Deo sibi impositum constantissimè servantibus, tu frequentissimè divina mandata transgressus es.

xvii. Cum finem orationi imponere volueris, tribus

actibus eam concludes. Et primo quidem peractis considerationibus & excitatis affectibus, gratiarum actio subjicienda est. Ne autem affectuum & materiarum varietas mentem perturbet, id observabis, ut ex eo quod meditatus es, ipsa gratiarum actio oriri quodammodo videatur. Si enim de Passione fuit oratio, gratiæ statim agenda erunt pro beneficio Redemptionis; atque è vestigio reliqua omnia huic addentur, generalia & particularia; ea præsertim quæ in ipso orationis decursu à benignitate divina suscepisti. Sequitur secundo loco oblatio, qua offeres æterno Patri merita Christi & omnium Sanctorum, & teipsum cum illis atque omnia opera tua cum perfecta resignatione in omne beneplacitum Dei. Tandem petitio subjungenda est eorum, quæ ad salutem sunt necessaria pro te & reliquis hominibus, adhibitis B. Virginis, Angelorum & Sanctorum intercessionibus. Sic terminabitur meditatio, addita in fine oratione Dominica, vel aliquo Psalmo, sive alia oratione vocali, cujus formula hæc esse poterit.

Oratio post Meditationem.

Domine meus, & Deus meus, Ego pulvis & cinis in tot periculis constitutus, quam frigide & distractè, ob negligentiam custodiæ sensuum meorum & cordis mei, tecum locutus sum coram curia tua universa, quæ toto corde te laudat, sicut & animæ omnes justæ ac verè religiosæ! Miserere mei infantis, omnium egeni, vix valentis in summis periculis opem tuam implorare. Suscipe si quid boni feci gratia tua, in unione meritorum, vitæ & mortis B. Virginis, & Sanctorum tuorum: dispone de servo tuo, sicut tibi visum fuerit, sive consolari libeat, sive relinquere me, tua voluntas fiat. Dignus verè sum, si me respicis; quem derelinquas; sed si te, & vulnera tua, erit unde me non despicias, ut sit misericordia tua super omnia opera tua. Da mihi dulcissime Jesu, ut quod me docuisti ad salutem & solatium animæ meæ, pro amore tuo promptè exequar, cum

manifestè cognoverim voluntatem tuam. Tu scis, qui nosti omnia, ardentissimum desiderium meum, & quod abominer imperfectiones meas. Sed nisi miseratio tua magna sit super me, peribo utique in infirmitate mea. Quomodo enim mihi, qui nihil sum, & nihil pejus, confidere potero? Esto refugium meum, Deus meus, fiducia mea, & da mihi spiritum bonum, ut omnia opera mea perfectè faciam, sicut proposui; ne tot exempla tua, & documenta sint mihi in singultum & dolorem cordis in die iudicii; quod toties me visitaveris, & visitatio tua non custodierit spiritum meum; toties me paveris & non sim saturatus; toties vitam dederis, & tamen mortuus sim. Ne despicias servum tuum clamantem ad te, & te sequi desiderantem. Ecce enim de manu tua cruces & adversitates libenter accepto, ut tibi, & Sanctis tuis similis fiam, ut pro peccatis meis satisfaciam, ut te perfectè amem ex tota anima mea, O bonitas infinita. Pone te ut signaculum super cor meum, ut signaculum super brachium meum, ut nemo mihi deinceps molestus sit, ut agnoscant omnes qui viderint, quoniam servus tuus ego sum, tibi soli vivere & mori cupiens, & omnes te glorificent cum Patre & Spiritu sancto, laudabilem & gloriosum in secula seculorum. Amen.

xviii. Oratione peracta, ejus examen instituendum est, ut si quidem bene successerit, in eadem meditandi ratione perseveres: sin autem malè, errores, eorumque radices abscindas, & emendes.

Primo igitur examinabis an ea omnia servaveris, quæ in præparationibus præmittenda esse docuimus: an puram habueris intentionem: an quid erratum sit in intellectus & voluntatis exercitatione: quo spiritu, quoque affectu ipsa meditatio terminata sit. Secundo, examinandæ sunt distractiones, quales fuerint, quo ex fonte processerint, quæ eis remedia, & qua diligentia adhibueris. Terzio, examinandi pii motus, inspirationes, illustrationes, gustus spirituales, an à bono vel à malo spiritu fuerint, juxta regulas

gulas ab iis traditas, qui de discretione spirituum scribunt. Quartò, ariditates, tedia, desolationes, utrum proveniant ex dæmonum impugnatione, an ex tua culpa, seu negligentia, vel certè ex divina permissione ad tuam eruditionem. Quintò denique, animi decreta, quæ in orationis decursu concepisti, ut scias quo tempore & qua ratione executioni mandari possint & debeant. Ipsa verò decreta & fructus ex oratione perceptos notare oportet in libello ad hunc usum parato. Tum aliquot puncta seliges tota die ruminanda; idque summo opere curabis, ne balsamum devotionis per loquacitatem evanescat. Demum ab oratione placidè transibis ad tui status obligationes, etiam si à spiritu orationis plurimum distent: utrumque enim Dei voluntatis est, & orationi incumbere, & propriæ obligationi satisfacere.

xix. Signa boni successus orationis hæc sunt. Elapsa ejus hora se paratum sentire ad diutius meditandum, si obedientia, & vires corporis id ferrent: spontè distractionibus non consensisse: debitum ordinem & methodum servasse in præparationibus, discursu, colloquiis, affectibus, principio, medio, & fine: varios actus virtutum exercuisse, & proposita practica in particulari formasse: in propositorum executione majorem solito facilitatem, robur, & gaudium sentire, non solum tempore tranquillitatis & consolationis; sed etiam ingruente tentatione & desolatione. Optimè Climacus gradu 28. Quidam, ait, ab oratione exeuntes, veluti ex fornace ignis egrediuntur, sordis ac materiæ levamen sentientes: alii velut à luce illustrati, humilitatis amicti veste inde procedunt. Qui verò absque his duobus effectibus ab oratione exeunt, corpore non spiritu orant.

xx. Si orationis infusæ & supernaturalis gratiam à Deo misericorditer recepisti, summa diligentia eam custodi, ne thesaurum cœlitus immissum tua culpa & socordia amittas. Et primo quidem valde humilis esto, teque omnino tantâ gratia indignum agnosce, & fateri te nullate-

nus eam mereri potuisse. Illos deinde, quos huiusmodi donis carere conspicias, ne contemnas, aut minoris æstimes: perfectio enim non in his gratiis extraordinariis, sed in ferventiori amore Dei & majori tolerantia consistit. Cave etiam ne nimium afficiaris erga consolationes & delicias spirituales, quæ infusam orationem comitari solent; sed memor psalmi præcipientis, *Divitiæ si affluant, nolite cor apponere*; divinæ voluntati conformare te stude cum plena resignatione ad carendum in perpetuum talibus donis, & vivendum, si Deo placuerit, in ariditate & desolatione. Quod si tibi subtraxerit Deus gratiam huius orationis, & cœlestes illæ divinarum consolationum aquæ defecerint, fuge otium, & strenuè incumbere solidarum virtutum exercitationi, & orationi mentali magis ordinariæ, donec iterum aspiret dies, & lux Spiritus sancti denuo cordi tuo illucescat. Denique, hoc donum, dum eo potiris, humilitatis velo sapienter occulta, nec ob illud inaniter insolesce: nam quò magis te abicies, eò altius ab eo exaltaberis, qui superbis resistit, & gratiam præstat humilibus.

9. XII. *Aspirationes pro quotidianis Exercitationibus.*

UT in omni actione tua mens nunquam à Deo defleat, eam subinde ad ipsum elevabis ignitis aspirationibus, quas in principio, progressu, & fine cujusque operis ex intimo cordis affectu elicies. In exemplum sequentes propono.

Adjuva, dirige, & conforta me Domine, ut tecum, propter te, & secundum te hoc opus perficiam, quia sine te nihil sum, nihil possum. Suscipe sancta Trinitas unus Deus hoc exiguum servitutis meæ obsequium ad maximam tui gloriæ, sitque mea unica delectatio & merces magna nimis, ut in eo tibi placeam, licet toti mundo displiceam. Mihi pro minimo est, ut ab hominibus judicer, aut ab humano die, neque diem hominis desideravi, tu scis: sed ad te sunt oculi mei, qui habitas in cœlis.

Purga me Domine ab omni impuritate, averte omnem tepiditatem & negligentiam, da vires menti & corpori, illumina intellectum, accende voluntatem, & da huic operi salutarem progressum, ut à te coeptum per te perficiatur.

Accende me, & promove ad omne opus bonum, clementissime Pater, ut in beneplacito dilecti Filii tui tibi placitis actibus semper merear occupari.

Serviat tibi Domine Deus, quicquid ago, lego, & scribo, quicquid cogito, dico, & intelligo, omne opus meum à te incipiat, & in te finiatur.

Hunc meum laborem tibi, Domine Iesu, gratum faciant omnium electorum tuorum labores & quicquid ab eis pro tui amore, & honore gestum est: omnia enim illorum opera offero tibi, & per te Patri tuo & ad gloriam tuam.

Ab si mihi liceret elongari ab hominibus, & procul à negotiis vivere in solitudine, quales delitiae! sed si tu, Domine, aliter disponis; fiat voluntas tua.

Quàm bonum est, & quàm jucundum tibi nudè, & simpliciter adherere, Deus meus; qui primum principium, & ultimus finis. Atque utinam, cum foris visor maximè pars mei in te quiescat, in quo est vita mea, & gaudium & voluptas.

Da mihi Domine sedium tuarum assistricem sapientiam, ut mecum sit & mecum laboret, ut sciam quid acceptum sit coram te omni tempore.

Pœnitet me Domine temporis inutiliter transacti: pœnitet quod parum hactenus te dilexi. Utinam deinceps in rebus tibi placitis semper occuper.

Veni cœlestis amor, & splendidissima luce tua dissipa tenebras ignorantiae meae, tuoque ardore vivifica languentem animam meam; ut videam semper quid agere debeam, & illud opere compleam.

Domine Iesu, omnes negligentias meas & omnia peccata in sanguine tuo pretiosissimo, & in abyssu tuae infinitae charitatis ac misericordiae immergo & projicio, rogans te humiliter, ut ea ad nihilum redigas & absorbeas, & nunquam amplius compareant.